

Isamaaliidu Rahvuskultuuri Ühenduse 2006. aasta preemia laureaadid

Valve-Liivi Kingisepp

Valve-Liivi Kingisepp on töötanud Tartu Ülikooli eesti keele õppetooli juures üle 40 aasta. 1988-1992 õpetas ta eesti keelt Oulu Ülikoolis. Laureaat on silmapaistev näite vana ja vanema kirjakeele uurija, kes eriti põlvkondade vahel on käsitlenud O. W. Masingu sõnavara. Ta omab suuri teadmisi eesti keele ajaloo uurimisel. Lisaks akadeemilisele tööle on Valve-Liivi Kingisepp populaarseimad loetelude koostaja ja sõnavara koostaja ajakirjanduses. Tema eestvõetel on korraldatud kõik oma eriala ettekanne ja sõnavara koostamise ajakirjanduses. Tema eestvõetel on korraldatud kõik olulisi üritusi, nagu rahvusvahelised vana kirjakeele päevad, eesti keele ülikoolis õpetamise 200. aastapäeva tähistamine, eesti keele ja soome-ugri keele õpetamise päevade ühendamine jms. Valve-Liivi Kingisepp on tegutsenud aktiivselt Emakeele Seltsi juhtimises. Mõeldud aastal tähistas Valve-Liivi Kingisepp 70. sünnipäeva.

Imbi Paju

Imbi Paju on aastaid olnud Eesti suurimate ajalehede Eesti Päevalehe ja Postimehe kirjasarja Soomes. Ta on kirjutanud ühiskonna- ja kultuuriteemalisi kolumne ja artikleid nii Eesti kui Soome ajakirjanduses. Laureaat on olnud stenograaf ja autor dokumentaal- ja TV saadetele: „Helisõng – Euroopa kultuuripäevad“ (2000), „Sangaste loss ja krabv Berg“ (1999) ja „Rajaküla talvas – film vene vanusaastast“ (1998). 2005. aastal valmis Imbi Pajal dokumentaalfilm „Tõrjutud müüritsel“, mis on leidnud laialdast kättagi Eesti kui välismaal. Ajaloos- ja kultuurilooliselt on Imbi Paju ema ja ta kaalulise kasvatamisest naisena. Ajaloos- ja kultuurilooliselt on Imbi Paju ema ja ta kaalulise kasvatamisest naisena. Ajaloos- ja kultuurilooliselt on Imbi Paju ema ja ta kaalulise kasvatamisest naisena. Ajaloos- ja kultuurilooliselt on Imbi Paju ema ja ta kaalulise kasvatamisest naisena.

Rutt Hinrikus

Rutt Hinrikus on olnud eesti kultuuriloolise mälu hoidja üle põlvkondade. Tema tema tööle saavad kokku need, kes omavahel mälu kokku ei saaki. Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolise Arhiivi rektor Rutt Hinrikus esitab XX sajandi eesti kirjanduse uurimise. Tema tööks on olnud koguda, korraldada ja organiseerida kirjanike (kirjanike) kirjanike käsitlusi allikmaterjali. Lisaks sellele on laureaat kogunud kirjanike (kirjanike) kirjanike käsitlusi allikmaterjali. Lisaks sellele on laureaat kogunud kirjanike (kirjanike) kirjanike käsitlusi allikmaterjali. Lisaks sellele on laureaat kogunud kirjanike (kirjanike) kirjanike käsitlusi allikmaterjali.

Me ei ole ükski ajas ja ajalooos

Koos olla tähendab teada, kellega koos ollakse

Foto IML Rahvuskultuuri Ühenduse aastapremiate 2006 pidulikult kättemisemisel 02. veebruaril Eesti Majas. Rutt Hinrikus, Valve-Liivi Kingisepp ja Imbi Paju.

Loit Jõealdis foto

Eesti kultuur on nagu hele kristall, mille sära ja tugevus sõltub tema kõigist osakestest. Seetõttu otsustas Isamaaliidu Rahvuskultuuri Ühendus tänada inimesi, kes on pühendunud eesti kultuuri loomisele, hoidmisele või arendamisele, kuid on põhjendamatult vähe tunnustust ja tänu pälvunud.

Rutt Hinrikus on Eesti Kirjandusmuuseumi Eesti Kultuuriloolise Arhiivi teadur. Tema eriala on XX sajandi eesti kirjanduse uurimine. Igapäevatöö on olnud koguda, korraldada ja organiseerida kirjanduse käsikirjalist allikmaterjali. Peale selle on Rutt Hinrikus kogunud, avaldanud ja innustanud sadu eesti elulugude kirjutajaid jäädvustama rahvuslikku mälu. Sari "Eesti elulood" ilmub Rutt Hinrikuse eestvedamisel aastast 1999 ning ühendab selle kaudu mitme põlvkonna saatused. Elulugude kogumine ja väärtustamine on andnud meie rahvale tagasi moraalse julguse panna enda ja oma lähedaste inimeste tegelik elukäik kirja hirmu tundmata. See rahvusliku enesetunnustuse dokumenteeritud käsitlus on ääretult vajalik isamaaline tegu. Kolmele eestikeelsele

le ning ühele ingliskeelsele köitele lisaks ilmus aastal 2005 eesti elulugude sarja venekeelne raamat.

Rutt Hinrikus sündis Kivi-Vigalas 7. mail 1946. Tema isa oli Vigala koguduse pastor, sõja lõpuajal Vigalasse tulnud tartlane, kes oli Eesti Vabariigi töötanud gümnaasiumi ajaloõpetajana. Väga põhimõttelise inimesena ei saanud Rutt Hinrikuse isa jätkata vanas ametis, vale tunnistamine oli talle vastuvõetamatu ja nii valis ta uskliku inimesena hinge karjase ameti. Ruti ema töötas kodus. Koolitee algas Rutt Hinrikusel Kilingi-Nõmme Keskkoolist ja jätkus Tartu Ülikoolis eesti filoloogiat õppides. Pärast ülikooli töötas Rutt Hinrikus kaks aastat Alatskivi Keskkoolis õpetajana, kuni tänaseni on töökoht Eesti Kirjandusmuuseumi kultuuriloolises arhiivis.

Laureadi abikaasa on Tartu Ülikoolis arstiteaduskonna dotsent, neil on kaks tütart ja poeg ning kaks lapselast.

Mis või kes on Teie valikut elus kõige rohkem mõjutanud?

Küllap need geenid, mis ma olen pärinud, ja pisut ka noo-

Rutt Hinrikuse lemmikud

Aeg päevast – õhtu.

Iseloomumadus inimeste juures – loovus ja sellega seotud avatud ellusuhtumine, avastamisrõõm

Aasta-aeg – kevad – siis on kõik veel ees.

Film – Ingmar Bergmanni "Fanny ja Alexander".

Värv – roheline.

Lill – maikelluke.

Söök – juust.

Harrastus - lapsest peale on suurimaks harrastuseks lugemine. Kuna töö on seotud lugemisega, ei tee nüüd enam oma töö ja harrastustel vahet.

ruses loetud raamatud. Ei salga, et mitme küllalt olulise valiku tegemisel oli üks asjaosaline lihtsalt juhus.

Kuidas toimus eriala valik?

Seda, et ma tahan õppida midagi, mis on seotud raamatutega, teadsin sellest peale, kui end mäletan. Ülejäänud on juhuslike kombinatsioonid.

Millest tekkis huvi inimeste mälestuste vastu?

Huvi on alati olnud. Olen lapsest peale kuulnud, kõrv kikkis, vanade inimeste jutte. Mul olid vahvad vanatädid, tsaariaegse hariduse ja hea suuvärgiga. 1989 oli aeg küps, et hoopis rohkem ja hoopis laiahaardelisemalt koguda. Kultuur ei ole mitte ainult tuntud inimeste mälu, kultuur toimib kõigil tasandil, kõik mälu kannaavad mingit teadmist, traditsiooni ja kogemust.

Kas Teil endal on kerge meenutada või mälestusi kirja panna?

Meenutada on kerge, kirja panna raske.

Kas eelkäijate tundmine aitab ka ennast paremini mõista?

Aitab, kas siis samastumise, vastanduste või nende kombi-

natsioonide kaudu. Mulle seati sageli eeskujuks üht või teist inimest, kes liikusid läbi raskuste eesmärgi poole.

See oli küll huvitav ja lugupidamist vääriv, aga hoopis midagi muud, kui mina tahtsin. Nagu oli teistsugune ka ühiskond, milles mina kasvasin.

Mina ei olnud nii sihikindel. Ma ei olnud minna sirget teed ülesmäge, vaid olla pigem rändur, kes läheb, kuhu tee viib, olla sõltumatu, mitte seotud oma rolli külge.

Mulle oleks väga sobinud võimalus minna võõrale maal koduabiliseks või mõnele muule tööle, rännata edasi, õppida mitmel pool, koguda teadmisi ja kogemusi, aga sel ajal polnud see võimalik.

Miks on Teie arvates vaja koguda mälestusi, neid teistele lugemiseks kirjastada?

Kas me suudame kujutleda ühiskonda, mis oleks mälu, või ajalugu, mis algaks meie sünnist?

Kas me tahaksime elada, teadmata midagi inimestest, kes olid enne meid, kes ehitasid keskkonna ja kellelt oleme pärinud kultuuri, milles me elame?

Me ei ole ju ükski ajas ja ajalooos. Koos olla tähendab teada, kellega koos ollakse.

Olen alati imetlenud inimesi,

Laulja - kord üks, kord teine, peamiselt džässlauljate hulgast, aga kuulan igasuguseid. Näiteks ei tüdine ma Ella Fitzgeraldist.

Kirjanik, raamat - mingil eluperioodil oli mu lemmikkirjanik Dumas, siis tuli France'i ja Stendhali aeg, siis järgnesid Braine, Bellow, Faulkner, Murdock jne - ma ei hakka lugema üles kõiki, kes mind hämmastanud, võlunud, mõtlema pannud, intrigeerinud. Mulle tundub, et põlvkond, kes varases nooruses luges pakse romaane, armastab 19. sajandi aeglaselt kulgevat narratiivi ka hilisemas eas, kirjandus on palju muutunud, aga ilma jutustava algeta kaotab ta lugejad. Tegelikult loen juba pikemat aega kõige meelsamini tõsielukirjandust, meemuaare, elulugusid.

Mis on kõige väärtuslikum - lapsed.

kes kõike ja kõiki mäletavad. Kumb on levinum „mäletamine“ Eestis? Meeleolud või punktuaalsus?

Tavaliselt mäletavad mehed rohkem fakte ja sündmusi, naised meeleolusid ja detaile.

aga meenutamine ja üleskirjutamine aitab järjest uutel mälukihtidel tuua esile uusi pilte ja värve.

Paljud elulood on tõesti pikad, sageli just meeste omad on väga detailised ja aruandvad, tuginedes vahel ka märkmetele.

Naiste omad on aga emotsionaalselt eredamad. Naised valivad rohkem materjali, mida esitada. Mehed toetavad iga väidet paljude konkreetsete näidetega ning nende lugudes on rohkem huumorit.

Vahel kujutavad meeste elulood pikki seiklusjutte, teinekord detailiseid aruandeid keskonnast.

Naiste pikemad lood on enamasti tundelised ja enesekesked. Tundub, et emotsionaalse elust võetud näidete põhjal isikupäraste kokkuvõtete kirjutamine tuleb naistel hästi välja.

Mida võiks elulugudest õppida?

Kas meil on ajalooos midagi õppida? Kas meil on kaasnimestelt midagi õppida? Õeldak-

se, et tark õpib igalt poolt, rumal mitte kusagilt. Elulugu, autobiograafia tähendab ju, et üks mina kirjutab oma elust. Elulugu on inimese minapilt, aga samuti eri põlvkondade ajalugu, ka Eestimaa ajalugu.

Elulood kirjutatakse sageli lapselaste jaoks, et tulevikus teataks, kes olid esivanemad ja milline oli nende elu.

Eluloo puhul on kõige olulisem, et see peab olema aus. Tuleb kirjutada seda, mida tuntab ja mõeldakse, jutustada, mis toimus.

Missugused on Teie tuleviku-plaanid?

Mõned raamatud.

Elu ei möödu heade sõprade, töökaaslaste abita. Keda Teie esile toote ja kellele tänusõnu avaldate?

Täna kõiki inimesi, kes ei hoia oma mälestusi kiivalt, vaid jagavad neid ausalt, ehedalt ja eelarvamusteta.

Ma usun, et see aitab meil kõige paremini üksteisest aru saada ning inimeste vahelisi, rahvaste ja põlvkondade vahelisi piire ületada.

KÜSIS ANNELI KIVISIV